

PRESING, 2021.

**DRAGAN MILOJKOVIĆ
POSLEDNJI LOV:
HRONIKE HELMA**

Izdavač

Društvo za afirmaciju kulture – Presing
Mladenovac

Kontakt

presing.org
konkursiregiona.net
kr.presing@gmail.com

Urednik

Predrag Milojević

Štampa

Presing izdavaštvo, Mladenovac
Str. 424 / 20 cm / Tiraž: 300

Godina izdanja

2021.

ISBN 978-86-6341-631-4

POSLEDNJI LOV

- HRONIKE HELMA -

Copyright © 2021. Dragan Milojković

Za dve zvezde
na nebu mog života
Ljiljani i Katarini

U tamnim noćima, slušajući

**šapat mrtvih predaka, doznaħ za odavno izgubljenu priču o velikim
delima, o slavnim junacima, o hrabrosti i gradovima odavno nestalim...**

doznaħ za priču o iskonu tame i iskonu svetlosti...

...i tako nastadoše Hronike Helma...

...tako nastade Poslednji lov....

1330.
god.

IL REGNO
DELLA SERVIA
RASCIA

Prvi deo:

TRAGOM ČOPORA

Meseca ŽETVARA, dan dvadeset sedmi, petak,
godina 6838, INDIHTA 13tog od postanja SVETA,
ili MESECA JUŁA, 27og, LETA GOSPODNIJEG
1330. OD ROŽDESTVA HRISTOVA

okolina VEĽBUŽDA

Veliki sivi vuk zastao je na ivici guste šume, nedaleko od vrha uzvišenja. Očima koje su sjajale u mraku pogledao je u bledi Mesec na nebu. Oblizavši jezikom čeljusti, još uvek vlažne od krvi plena kojim se upravo nahranio, seo je na travu i ispustio dug i žaloban zov.

Kao odgovor, nedaleko od sebe začuo je zov svog brata, vođe čopora. Ohrabren tim zovom, koji mu je pokazao da nije sam u ovoj noći, vuk je radosno pretrčao kratko rastojanje do vrha uzvišenja gde je iznenadeno zastao. Daleko u dolini, tamo gde su reke proticale i natapale zemlju i gde je trava mirisala na vodu i život; tamo daleko u ravnici ugledao je brojne vatre. Te male, treperave kresnice gorele su iskričavo i svojim mnoštvom besramno su oponašale zvezde na nebu.

Planinska zver je tiho zarežala. U nozdrvama je osetila izmiješane mirise ljudi i konja. I dim od vojničkih vatri. Vekovni neprijatelj vučije vrste bio je tu, u podnožju planine koja mu je bila dom. I bio je brojan. Zbog toga se vuk ponovo oglasio. Još jednom se kroz planinu prolo-mio otegnuti, tužni zov. Ovog puta odgovorilo mu je mnoštvo njegove braće. Iz šume, iz jaruga i klisura, sa obronaka i vrleti njihovo zavijanje rascepilo je noć. Dok je slušao njihovu noćnu pesmu, vuk je zadovolj-no frknuo jer je čopor bio upozoren na dvonožne uljeze, koji su se u dolini razmileli poput mrava.

A onda je zadovoljstvo u njegovom vučijem srcu iznenada usahnulo. U mnoštvu različitih mirisa koji su do njega dopirali iz doline vuk je osetio poseban miris, koji ga je naterao da razgrne čeljusti i da besno zareži. Dlaka na vratu mu se nakostrešila a oči mu dobiše divlji sjaj.

Iskonski neprijatelj njegovog soja, mnogo krvoločniji i jači od čoveka, nalazio se u ravnici, skriven među vatrama koje su veselo treperile. Onjušiši vazduh još jednom, gadljivo je zafrktao kao da je od sebe želeo da odagna tu mirisnu nit, koja je stigla do njega protežući se duž strmog planinskog obronka, vijugajući između stabala i grmlja, uzdižući se iznad krošnji drveća i zaobilazeći stene. Već sledećeg trena, planinska zver je silovito potčala što dalje od šatora koji su prekrili dolinu.

Ispred jednog od tih šatora, koji je po svom izgledu bio raskošniji od ostalih, zastao je Pribac Hrebeljanović. Mladi ratnik nije mogao da oseti miris koji se provlačio kroz ratni tabor kralja svih srpskih zemalja, Stefana Uroša Trećeg Nemanjića, i koji je u beg naterao jednu od najopasnijih divljih zveri. Tom dvadesetpetoletnom vitezu na umu su bile neke sasvim druge stvari. Njegov prijatelj od malih nogu, mladi kraljević Dušan, bio je u nevolji. Pribac je to dokučio čim ga je mladi Nemanjić pozvao u svoj šator.

Inače vesele prirode i neposredne naravi, Dušan je tog dana prišao Pribcu odmah po njihovom dolasku u tabor srpske vojske, koji se nalazio na severnoj strani od Velbužda, na obali reke Kamenča. Ovog puta mladi Nemanjić je bio neobično tih i potišten.

– Večeras ćemo se naći u mome šatoru. Ali pripazi da te niko ne vidi – kratko je rekao i odmah se udaljio.

Dušanova tajnovitost je bila dovoljna da bi Pribac shvatio da se njegov gospodar našao u nekakvim neprilikama. Zbog toga je sada zastao jer je želeo da se uveri da nije privukao ničiju pažnju. Tek što se obazreo oko sebe, pred njim se razmakoše zastori gospodskog, crvenog šatora. Dobro poznato, nasmešeno lice mladog Nemanjića poželelo mu je dobrodošlicu.

– Uđi, Pribac – pozvao ga je Dušan.

– Došao sam kao što si mi rekao, moj gospodaru. Niko me nije video. Mada se pitam, čemu tolika tajnovitost – reče Pribac kada se našao u šatoru.

Kao da nije čuo njegove reči, mladi kraljević Dušan ga je nekoliko dugih trenutaka netremice posmatrao svojim krupnim očima, a onda je dvadesetdvogodišnji naslednik srpskog trona prišao zastoru. Tu je zastao kao da osluškuje da li se neko nalazi sa druge strane.

– Ti znaš, Hrebeljanoviću, da si mi najbolji prijatelj – rekao je, vidno zadovoljan jer u blizini šatora nije bilo nikoga. – U tebe imam najveće

poverenje koje jedan čovek može imati prema nekome. Doduše, tome se ne treba čuditi jer nas dvojica drugujemo od malih nogu. To ti govorim jer želim da naglasim da je naše priateljstvo veliko i da će ono...

– ...uvek postojati između nas. – dovršio je Pribac – Sve ja to dobro znam, gospodaru. Isto tako znam da na ovom svetu ne postoji nešto što bi u meni moglo da poljulja vernost koju osećam prema tebi. Zbog toga mi je neobično tvoje sadašnje okolišanje, jer ti to nikada nisi činio. Zato te molim, gospodaru, da mi jasno kažeš kakva te je muka pritisla i zašto sam u tajnosti došao kod tebe, kad sva srpska vojska zna da smo nas dvojica drugovi od malena.

Poslednje Pribčeve reči izmamiš osmeh na Dušanovom licu, jer se mladi kralj prisetio dana kada su se njih dvojica prvi put sreli...

... Tada, pre četrnaest leta, on je napustio očev dvor.

Ponesen pričama o junackim delima svojih hrabrih predaka, otiašao je u šumu da bi tamo vodio zamišljene borbe sa vrkodlacima. Igrom sudbine, naišao je na pravu zver. Pred njim je iz gustog rastinja iskrisnuo veliki medved. Ne gubeći prsebnost, Dušan je našao spas na najbližem drvetu. Neko vreme se skrivaо u krošnjama, nadajući se da će zver otići svojim putem.

Nažalost, medved nije žurio. Seo je kraj stabla i strpljivo čekao. U neko doba, kada mu je strpljenje, napokon, bilo na izmaku, šapama je počeo da udara u stablo pokušavajući da strese dečaka na zemlju. Dušan je iz sveg glasa dozivao pomoć dok se stablo ljudljalo.

A onda se pojavio Pribac. U to vreme mladi Hrebeljanović je imao jedanaest leta. Međutim, to ga nije sprečilo da sa običnim štapom narsne na medveda.

Isprva, životinja je ustuknula. Kada se pribrala od iznenađenja i kada je videla da mu novi protivnik nije dorastao, zver je iznova krenula u napad, ovog puta na Hrebeljanovića.

Za to vreme ni Dušan nije sedeо skrštenih ruku. Čim je video u kakvoj se opasnosti našao nepoznati dečak, koji mu je pritekao u pomoć, skočio je sa drveta. Odlomio je prvu granu koja mu se našla pri ruci da mu posluži kao oružje.

Tog dana su njih dvojica, Dušan i Pribac, stojeći jedan drugome rame uz rame, oterali zver i time udarili temelj priateljstva koje je među njima raslo tokom narednih godina.

– Podsetio si me na dan kada smo se nas dvojica prvi put sreli – reče Dušan.

– I ja se tog dana dobro sećam – odgovorio je Pribac.

– Ti znaš zašto sam ja tada napustio očev dvor – napomenuo je Nemanjić.

– Naravno da znam – reče Pribac – mnogo puta si mi pričao o tome. Odrastao si slušajući priče o starim Nemanjićima koji su u odavno minulim vremenima vojevali sa vrkodlacima*, pa si i ti htio da u šumi vodiš zamišljene bojeve sa tim nemanima. Na našu sreću, gospodaru, mi smo se rodili previše kasno za te bojeve, jer su vrkodlaci odavno zbrisani sa lica zemlje.

– Nije kasno – reče Dušan – zbog njih sam te pozvao da večeras dođeš u moj šator.

Pribac se nasmešio.

– Gospodaru, zar nije bolje da se ove noći posvetimo razmišljanju o zlotvorima sa kojima ćemo se sutra sukobiti – rekao je. – Jer sam Bog zna koliko su Bugari brojniji od nas. Pored njih nam ne treba izmišljati novih zlotvora. Uostalom, svi znaju da vukodlaka više nema i da...

– Pojavili su se ponovo – prekinuo ga je Nemanjić – I ovog puta su opasniji nego ikada.

Pribac je čutao.

Vrkodlaci. Ili vukodlaci, kako su ih neki nazivali... Užas u noći koji je nekada naseljavao planine Prokletije od Paštrika pa sve do Adriatskog mora. Danju su ta stvorenja bili ljudi koji se nisu razlikovali od običnih sebara, pastira, zanatlija, vojnika ili plemića. A noću... Noć je bila njihova i oni su bili njeni gospodari. Noću su se pretvarali u dlavake, krupne zveri. Pretvarali su se u krvoločno zlo koje je sejalo smrt. Zbog njih je narod vekovima živeo u strahu. Tako je bilo sve dok se nisu uzdigli Nemanjići, za koje se govorilo da su blagosloveni posebnom silom. Prvi od njih, veliki župan Stefan Nemanja, poveo je vojnu koja je trajala sve dok njegovi potomci nisu istrebili te zveri sa lica zemlje.

A sada su se, kako je Dušan tvrdio, vrkodlaci ponovo pojavili.

* Misli se na vukodlaka. Naziv „vrkodlak“ nastao je ukrštanjem reči „vlčodlakъ“, koja potiče iz Praslovenskog jezika, sa nazivima za vukodlaka, koji se koriste na Helmu (Balkanskom poluostrvu). Bugarska (Върколак), Makedonija (vrkolak), Srbija (vukodlak), Albanija (vurkollák), Rumunija (vîrcolâc), od kojih su poslednja dva proizšla iz slovenskih jezika.

– Jesi li siguran, gospodaru? – upitao je Pribac – I... zašto kažeš da su ovog puta opasniji nego ikada? Naposletku, kako si, uopšte, došao do tog saznanja?

– Kao što znaš, moj prijatelju, za moje pretke se oduvek pripovedalo da su blagosloveni neobičnim moćima pomoću kojih su od našeg naroda odagnali to đavolsko zlo – odgovori Dušan. – Ja sam od svog dede, velikog kralja Milutina, kao i od svog oca, blagovernog i hristoljubivog kralja srpskih i pomorskih zemalja, Stefana Uroša Trećeg Dečanskog, često slušao priče o tim moćima.

Po predanju, u svakom naraštaju Nemanjića rađala se po jedna muška glava, koja je mogla da oseti nečastivo zlo kada mu se ovo nađe u blizini. Takav Nemanjić je dodirom ruke mogao da razgoni sva đavolska stvorenja, jer je njegov dodir u njima stvarao bol. Zahvaljujući tim blagoslovima, moji preci su mogli da love vrkodlake. Tom silom je trebalo da budem obdaren i ja. Tako su mi, barem, govorili otac i deda.

U početku, dok sam bio dečak, verovao sam njihovim pričama. Međutim, sa godinama koje su prolazile to verovanje je iz mene isčešlo, jer nikada nisam osetio neki nagoveštaj te moći. Mislio sam da su se otac i deda poigravali sa mnom i da su mi pričali bajke. Tako sam mislio sve do danas.

Danas sam shvatio da sam bio u zabludi. Od kada smo došli u tabor mog oca, mene prati osećaj da je vazduh ispunjen nekakvom neopipljivom prljavštinom. Osećam, Pribac, u svojoj blizini neku nečistu silu koja uporno pokušava da mi se utisne u kožu, kao da se u mome telu nalazi nešto što ona želi da dosegne. Siguran sam da je to isti osećaj kakav su i moji pradedovi imali dok su jezdili tragom vrkodlaka.

– Hoćeš da kažeš, gospodaru, da se u našem taboru nalazi vrkodlak? – Upitao je Pribac.

– Upravo to želim da kažem – odgovorio je Dušan.

– Onda moramo da obavestimo tvog oca, kralja Stefana. On će pokrenuti lov na zver. Uostalom, ako se u blizini nalazi vrkodlak, onda je i kralj osetio njegovo prisustvo.

– Baš naprotiv, moj prijatelju. Moj otac, kralj Stefan, o našem otkriću ne sme da zna ništa – Prošaputao je Dušan. – On zaista jeste upoznat sa prisustvom vrkodlaka u svojoj blizini, ali... teško mi je da izrekнем te reči... on se urotio sa njima. Zato sam ti maločas rekao da su vrkodlaci ovog puta opasniji nego ikada. Jer sada na svojoj strani imaju jednog

Nemanjića, a to se do sada nikada nije desilo. Ja ne znam šta im je moj otac obećao zauzvrat, ali sam svojim ušima čuo kada im je zapovedio da Anu odvedu u daleke planine. Ti znaš, Hrebeljanoviću, da se on oduvek protivio ljubavi koja vlada između mene i te devojke. Izgleda, da se sada odlučio da tu ljubav uništi na najgori mogući način jer će nevinu devojku predati tim zverima.

Dok je Dušan pričao, Pribac je stajao kao da se okamenio. Koliko god mu je bilo teško da poveruje da su se vrkodlaci ponovo pojavili, još teže mu je bilo da poveruje da je jedan Nemanjić stao uz njih. Pa ipak, verovao je. Morao je da veruje, jer je Dušanu verovao kao što veruje samom sebi. Uz sve to, čak se i Ana našla upletena.

Pri pomisli na devojku koju je, kao i Dušana, poznavao od malih nogu, Pribca obuze strah za njen život.

– Gospodaru, otkud sve to znaš? – upitao je. – Ako je to istina, onda se Ana nalazi u smrtnoj opasnosti. Mi joj moramo pomoći kako god znamo i umemo.

– Da. Odista nećemo dopustiti da te zveri okončaju njen život. – odgovorio je Dušan. – Zbog toga sam te pozvao. Nadam se da sada razumeš zašto sam danas morao da budem tajnovit. Moćni ljudi su skovali urotu, a ja to sve znam jer sam ih čuo svojim ušima.

Kada smo danas doveli vojsku u tabor, otišao sam da svom ocu prijavim naš dolazak i da sa njim napravim dogovor o sutrašnjem boju sa Bugarima. Stražari me nisu najavili te sam prišao do samog ulaza u kraljev šator. Sa tog mesta sam mogao da čujem razgovor koji se odvijao između mog oca i vlastelina Šimana.

Kralj je tom vlastelinu dodelio zvanje savetnika. Ili tepdžije*, kako to kažu na našem dvoru. Ja sam naišao dok su se oni dogovarali kako da od mene prikriju zlodelo koje nameravaju da učine Ani. Šiman je bio zabrinut, jer nije znao šta će ja da učinim kada doznam da je devojka nestala. Moj otac ga je umirio, rekavši mu da će me prвom prilikom poslati u Maćedoniju a potom u Zetu te će ja za tu vest saznati previše kasno. Takođe je rekao da Šiman jedino treba da se pobrine da njegov čopor vrkodlaka što pre odvede Anu iz očinskog doma.

* Kraljev savetnik. Osoba od posebnog poverenja vladara. Naziv potiče iz korena reči “tepati”: blisko tepati ili blago govoriti. U daljem tekstu zadržan je arhaični oblik reči, da bi preciznije upućivao na koren reči “tepati”.

Za sve to vreme ja sam osećao zagušljivost i nečistoću oko sebe. Nešto đavolsko se nalazilo u vazduhu. A onda sam shvatio da se izvor tog zla nalazi u šatoru zajedno sa mojim ocem. Tada sam spoznao da je Šiman vrkodlak. Zatečen tim saznanjem, odložio sam susret sa kraljem i udaljio sam se od njegovog šatora.

Kada je Dušan završio sa pričom, između njega i Pribca zavladala je tišina. Obojica su čutali, zaokupljeni teškim mislima.

– Nisam znao da je na ovaj pohod krenuo i Šiman. Koliko se sećam, on je već nekoliko leta u kraljevoj nemilosti – napisetku se oglasio Pribac.

– Bio je u kraljevoj nemilosti, sve dok ga pre par nedelja moj otac iznenada nije proglašio za glavnog savetnika. Tako sam čuo od plemića koji su ostali na dvoru mog oca, dok smo mi na Moravi čekali Bugare – odgovorio je Dušan.

– Pitam se, kako je Šiman postao vrkodlak? – zapitao se Hrebeljanović.

Dušan nije imao odgovor na pitanje svog prijatelja. Neodređeno je slegnuo ramenima.

– Tepdžija je pre nekoliko leta oteran sa očevog dvora. Poslednjih nekoliko godina nije se pojavljivao. Ko zna šta je za to vreme radio i sa kim je drugovao. Uzalud nam je sada da mislimo o tome. Sada je mnogo važnije da Ani sačuvamo glavu. Ako se njoj dogodi nekakvo zlo, nikada sebi neću oprostiti.

– Zašto bi na tvoju dušu pao greh za zlo koje joj žele drugi ljudi? – iznenadio se Pribac. – Nisi ti napustio put svojih predaka, već je to učinio tvoj otac, jer se urotio sa zverima protiv kojih su se njegovi dečki borili. Krivica je na njemu a ne na tebi.

– Moj otac je oduvek bio protiv ljubavi koja se razvila između Ane i mene – odgovorio je Dušan. – On smatra da se ja moram oženiti sa nekom romejskom ili bugarskom plemkinjom, jer bi savezom koji će nastati iz tog braka doneo korist našem kraljevstvu.

Međutim, ja sam istrajavao i odupirao sam mu se. Govorio sam mu da moje srce pripada Ani i da se nikada neću odreći od ljubavi koju osećam prema njoj. Tu sam pogrešio. Zbog mog buntovništva ugrozio sam njen život, jer se pokazalo da je moj otac spremam na sve da bi nas razdvojio.

– Možda bi trebalo da odmah pohitam u Novo Brdo – reče Pribac.
– Ako požurim, verujem da će do Ane stići pre vrkodlaka.

– Krenućeš, moj prijatelju, ali ne odmah – odgovorio je Nemanjić.
– Moj otac zna da si mi ti najbolji prijatelj. Verujem da to zna i tepdžija Šiman. Zbog toga tvoj odlazak iz tabora ne sme da privuče njihovu pažnju, jer bi za tobom poslali poteru. U tom slučaju ti ne bi ni stigao do Novog Brda.

Dok je govorio, Dušan je iz dve male, drvene škrinjice, koja je ležala u uglu šatora, izvadio nekoliko vrećica a onda ih je pružio Pribcu.

– Na put ćeš krenuti sledećeg dana. Sa sobom ćeš poneti ove zlatnike – nastavio je. – Ima ih sasvim dovoljno da sa njima platiš najamnike.

– Kakve najamnike, gospodaru? – upita Hrebelačanović.

– Ako se vrkodlaci dočepaju Ane, unajmićeš ljude i krenućeš sa njima u poteru. Učinićeš sve što je u tvojoj moći da je izbaviš iz ruku zveri – objasnio je Dušan. – Ako je ne zatekneš živu, onda ćeš je osvetiti. Želim da taj čopor bude zbrisana sa lica zemlje.

– Kako će neopaženo da odem iz tabora? – upitao je Pribac.

– Tokom kasnog poslepodneva je održano savetovanje – Nemanjić je počeo da objašnjava – Ja sam pred kraljem i plemstvom izneo svoju zamisao da sutra zapodenemo boj sa Bugarima.

Bugari misle da je sva naša vojska došla kod Velbužda još pre nekoliko dana zajedno sa kraljem Stefanom. Misle da je to sva sila koju imamo. Ipak, nisu se usudili da krenu u napad iako su nas po brojnosti vojnika nadmašili. Odlučili su da sačekaju da im se pridruži romejska vojska, koja dolazi sa juga, pa da zajedničkim snagama udare na nas. Takođe veruju da se ni mi nećemo usudititi da zapodenemo boj sa njima, jer smo brojno slabiji.

Zbog toga je sada najbolje vreme da ih napadnemo, jer su oni uvereni u sopstvenu nadmoć i uljuljkani su u lažnu sigurnost. Kada sledećeg dana stupimo u boj, ti ćeš, moj prijatelju, neopaženo da nestaneš. Ako, uz pomoć Gospoda, pobedimo i ostanemo živi, mnogi će misliti da tvoje mrtvo truplo leži negde na bojnome polju. Za to vreme ti ćeš jahati ka Novom Brdu najbrže što možeš. Ako nas sreća posluži, do Ane ćeš stići pre tepdžijinih vrkodlaka a onda ćete vas dvoje otići na sigurno mesto, koje je izvan domaćaja mog oca i njegovog savetnika.

– Zar u našem kraljevstvu postoji mesto koje se nalazi izvan kraljevog domaćaja?

– Naravno da postoji. Otići će te u Zetu, a ja će vam se tamo pri-družiti – odgovorio je Dušan. – Moj otac još uvek misli da ja ne znam kakve namere ima sa mnom. Nakon sutrašnjeg boja kralj će me poslati u Maćedoniju da bih doznao šta radi romejska vojska. Ako Bog da, da sledećeg dana pobedimo Bugare, ja će brzo završiti poslove u Maće-doniji, jer se romejski car neće usudititi da nas napadne bez svojih bu-garskih saveznika. Kada se, nakon propasti Bugara, Romeji povuku iz naše zemlje, ja će, po kraljevoj zapovesti, morati da odem u Zetu. Moj otac na taj način želi da me ukloni da bih što kasnije doznao kakva je zla sudbina zadesila Anu. On neće znati da me vas dvoje već čekate u Zeti. Tako ćemo, ubrzo, sve troje ponovo biti na okupu. Ja će stolovati u maloj utvrdi po imenu Drimac a vi ćete biti kraj mene.

– A tepdžija Šiman? – upita Pribac.

– Sa njim će se obračunati tek kada dođem u Drimac i kada se uve-rim da je Ana zbrinuta – odgovorio je Dušan.

Hrebeljanović je nezadovoljno odmahnuo glavom.

– Ja će učiniti sve što je u mojoj moći da tvoju zamisao sprovedem u delo – rekao je. – Ali ja ne mogu blagonaklono da gledam na Stefa-novu nameru da te trajno ukloni sa svog dvora. Mnogima je poznato, Dušane, da tvoja maćeha već neko vreme pokušava da obratlji kralja, da ovaj za naslednika umesto tebe imenuje sina kog ima sa njom. Bo-jim se da će ona tu nameru lakše ostvariti ako ti ne budeš živeo kraj svog oca. Zbog toga mislim, gospodaru, da je tebi mesto u prestonici, u Rodimlju, a ne u Zeti.

– I meni je poznato nastojanje kraljice Marije da moj otac za nasled-nika proglaši sina kojeg ima sa njom – odgovorio je mladi kraljević. – Međutim, njena namera je unapred osuđena na neuspeh. Kralj Stefan Dečanski meni neće učiniti nepravdu koju je i sam doživeo od svog oca kada je, svojevremeno, neopravdano razbaštinja.

Pribac ovog puta nije bio ubeden u istinitost Nemanjićevih reči. Kao Dušanov prijatelj, on je pre izvesnog vremena primetio da kralj postaje sve hladniji prema starijem sinu, dok je mlađeg sina, kog je imao sa kraljicom Marijom, gledao kao svoju novu uzdanicu. Hrebeljanović je bio uveren da iza te promene u ponašanju Stefana Dečanskog stoji Dušanova maćeha, kraljica Marija, koja je želeta da umesto Dušana naslednik srpske krune bude njen sin, Siniša.

Međutim, Dušan je bio siguran da njegovo pravo na nasleđstvo, koje mu je pripadalo kao kraljevom prvorodenom sinu, neće biti oskrnavljeno.

– Uostalom, sada nije vreme da mislimo o tome ko će naslediti mog oca – nastavio je Nemanjić. – Mene sutra očekuje bitka od koje zavisi sudbina našeg kraljevstva, a tebe čeka putovanje u Novo Brdo.

Pribac je rukama odmerio vrećice sa zlatnicima. Težina im je bila zavidna.

– Sa ovim ču moći da unajmim stotinu ljudi – primetio je. – Ipak, nadam se da mi ovo blago neće trebati. Sada bih, gospodaru, rado odspavao ovih par sati, koliko je ostalo do zore. Sledećeg dana se neću pojavljivati u twojoj blizini. A kada naša vojska krene u juriš, neopazeno ču uteći. Nadam se da neće proći mnogo vremena dok se ponovo ne sretнемo.

Dušan mu priđe i zagrli ga poput brata, a onda se Pribac okrenu i izade iz šatora.

Napolju ga je vedra noć zapahnula toplim vazduhom, kroz koji se provlačio miris pečenog mesa i dim od mnogih vojničkih vatri. Ratni tabor oko njega je brujaо, nesvestan zavera koje su se odvijale između plemića i vladara. Vojnici su sedeli, smeјali se i razgovarali ili su išli za svojim poslovima, mada je većina spavala. To su, mahom, bili ratnici koji su tog dana pristigli sa Dušanom. Oni su poslednjih mesec dana proveli na obali Morave, očekujući da će bugarski napad doći sa druge strane reke. A onda je stigla zapovest za pokret i kroz vojsku se proneo glas da će Bugari udariti sa juga, iz Velbužda. Nakon toga je usledio iscrpljujući marš u kome ih je Dušan vodio kroz razne staze i bogaze da bi što pre stigao do ratnog tabora svog oca koji je sa ono malo vojske, što mu je preostalo u Rodimlju, izašao da Bugarima prepreči put dok njegov sin ne stigne sa glavninom srpske sile.

Sada, kada su napokon stigli u kraljev tabor, vojnici su koristili ovih par sati, koliko je preostalo do svitanja, da bi se odmorili pre sutašnjeg boja.

Kada je došao do vatre oko koje su sedeli saborci iz njegove čete, Pribac je legao na travu. Glavu je naslonio na sedlo svog konja a onda se zagledao u vedro nebo posuto sjajnim zvezdama. Nije prošlo mnogo vremena kada su kapci počeli da mu se spuštaju i da gase odraz nebeskog, zvezdanog tepiha u njegovim očima.

Umoran od celodnevnog jahanja, Hrebeljanović je zaspao tvrdim snom.

U sami osvit zore probudili su ga njištanje konja i gvozdeni zveket ratne spreme i oružja.

– Ustaj, Pribac! – Veselo mu je doviknuo jedan od vojnika koji su prolazili pored njega. – Vreme je da se koljemo sa Bugarima.

Pribac je polako otvorio oči. Nad sobom je ugledao plavo nebo bez ijednog oblačka. Nebeska dubina ga je omamila svojim beskrajem. Polako se uspravio i sanjivo je protrljao lice. U sećanje mu se vratio razgovor od prethodne večeri, koji je vodio sa Dušanom Nemanjićem.

– Boj! Spremite se za boj! Svi u bojni poredak! – prołomio se glas kraljevog glasonoše koji je na konju besomučno jahao između šatora.

Pribac ustade i otrese vlati trave, koja mu se tokom noći prilepila za verižnjaču*, a onda nabaci sedlo na leđa svog konja, koji je bio vezan za kopљe zaboden u zemlju.

Za tren oka je njegova četa bila na okupu, postrojena u red u kome je svako znao svoje mesto. Kada se stegonaša postavio na čelo čete, odjeknula je zapoved četovođe. Hrebeljanović, skupa sa saborcima, pojaha ka velikoj koloni stvorenoj od konjanika srpske vojske koji su se slivali sa svih strana.

Razdvojeno od konjice, a uporedo sa njima, iste takve kolone stvorila je i pešadija. U tišini, sa što manje buke, bez ratnih doboša i pesme, vojska samodršca srpskog Stefana Uroša Trećeg Dečanskog krenula je ka bivaku moćne vojske bugarskog cara Mihajla Šišmana, pod čijom su se zastavom u znak podrške našli tatarski konjanici zajedno sa četama vlaškog kneza Basarabe.

Dok je srpska vojska odmicala prostranom ravnicom, u hodu se istovremeno raširila u nekoliko redova. Kolone su se polako spajale sve dok nisu stvorile jedinstveni talas, koji se lagano valjao prema bugarskim zavojevačima. Dobro uvežbani srpski vojnici u pokretu su zauzimali bojni poredak u kome se konjanici nadioše u sredini a pešadija na krilima.

Pribac je pripadao lakoj konjici. Shodno tome, on se našao na levom krilu srpske sile. Sa desne strane je u daljinu ugledao Dušana. Mladi kraljević je jahao ispred teških oklopnika. U jednom trenutku kraljević izostade iz prvog reda. Kada je skoro svu vojsku propustio da prođe,

* Verižnjača je tip oklopa koji se sastoji od malih, metalnih prstenova, vezanih jedan za drugi, tako da nalikuju na mrežu. Drugi naziv za verižnjaču je „lančani oklop“.

Dušan je sa jednim delom teških oklopnika odjahaо ka šumi koja se pružala sa desne strane bojnog polja.

Pribac je bio upoznat sa namerom mladog Nemanjića da težište udara prebaci na jedno bugarsko krilo, koje je po svaku cenu trebalo da poklekne pod napadom Srba, te je znao da Dušan jaše ka šumi jer će iz nje učiniti iznenadni prepad na bok Bugara.

Ista takva šuma nalazila se i sa leve strane bojnog polja, nedaleko od Hrebeljanovića te on nepoverljivo pogleda ka njoj. Zapitao se da li se neko na protivničkoj strani dosetio iste zamisli koju je imao Dušan. Ako jeste, onda će se on naći na krilu koje će biti pod najžešćim napadom bugarske vojske.

A to će mu otežati da neprimećeno napusti bojno polje.

Iznenada, kao da postupaju po nekoj nečujnoj zapovesti, široki redovi srpske vojske se zaustaviše da bi se poravnali pre konačnog juriša.

Dušanov otac, stari kralj Stefan Dečanski, praćen svitom plemića među kojima se nalazio i tepdžija Šiman, projahaо je ispred srpskih odreda. Dok se krv srpskih ratnika polako uzburkavala, kralj Stefan Uroš Treći Nemanjić Dečanski svojim sagorelim očima posmatraо je prizor koji bi mogao da zadovolji i drevne vilenjačke kraljeve. Iako nije bila velika poput bugarske, njegova vojska je stajala u savršenom poretku, spremna za siloviti napad. Štitovi, verižne košulje i oklopi njegovih vojnika presijavalili su se pod zracima jutarnjeg sunca. Veličanstvenu sliku moći, koju je odavaо taj stameni, gvozdeni zid, krunisale su raznobojne zastave i lepršavi barjaci sa grbovima plemićkih kuća koji su se vijorili iznad dugih redova ratnika.

U sredini tog poretna nalazilo se sedam stotina teških oklopnika velike ubojne moći. Njihovi konji, zaštićeni pancirnim pokrivačima, mirno su čekali na znak svojih gospodara. Kada taj znak dođe, oni će se od nepomičnih, sjajnih kipova pretvoriti u nezaustavljeni talas pred kojim je svaka odbrana unapred bila osuđena na propast i smrt.

Stefan Uroš Treći Dečanski, blagoverni i hristoljubivi kralj srpskih i pomorskih zemalja, nije mogao da vidi preostale tri stotine teških konjanika koji su sa njegovim sinom zamakli u šumu na desnom krilu. Pa ipak, znao je da se oni nalaze upravo tamo gde bi trebalo da budu. Po Dušanovoj zamisli, oni su se prikrili u šumi koja se nalazila sa desne strane bojišta. Kada počne boj, mladi Nemanjić će sa tim oklopnicima udariti neprijatelja u bok.

U tom slučaju će se Bugari naći pod napadima sa dve strane. Ispred sebe će imati srpsku pešadiju a sa boka će ih udariti deo teške srpske konjice, što je trebalo da dovede do sloma bugarskih snaga na tom delu bojišta.

Nakon rasula na bugarskom krilu u juriš bi krenuli srpski, lagonogi strelczi. Zaštićeni konjicom, oni bi zašli u pozadinu neprijatelja odakle bi neprestanim salvama strela sprečili pregrupisavanje i uredno povlačenje ostatka vojske bugarskog cara, Mihajla Šišmana.

Bio je to dobar plan. Dušanov plan. Još jedno umno delo njegovog starijeg sina, pomislio je kralj, Stefan Uroš Treći, uvidajući da će morati da uloži veliki trud da bi mlađeg sina, Sinišu, pripremio da bude uspešniji od starijeg polubrata. Dok je jahao prema središnjem delu srpske sile, Stefan Dečanski je ponovo preispitao odluku o nasledniku i budućem vladaru srpskih zemalja.

Međutim, mala griža savesti, koja mu se javila, brzo je oterana. Jer bez obzira na Dušanove zasluge, naslednik krune Kraljevstva srpskog* morao je da bude Siniša.

Kralj je nekada bio uveren da će ga na tronu naslediti Dušan Nemanjić, njegov stariji sin, koji je zajedno sa njim pre mnogo godina preko glave preturio mnoge opasnosti.

Međutim, nakon neočekivane smrti Dušanove majke Teodore i kada je ožalio prvu ženu, Stefan Dečanski se ponovo oženio, ovog puta sa romejskom princezom Marijom Paleolog. Nakon par godina, Stefan je i sa njom dobio sina kome nadenuše ime Siniša.

A onda, vremenom, pod nagovorom svoje mlade, lepe žene, srpski kralj je počeo da menja mišljenje o nasledniku. Dušan je u njegovim očima polako gubio prvenstvo, dok je Siniša izbjiao u prvi plan jer se u njemu sjedinila krv dveju vladarskih loza, krv Nemanjića i krv Paleologa. Zbog te krvi koja je tekla Sinišinim venama, Stefan je svog mlađeg sina u budućnosti video na tronu obe zemlje.

Zbog toga je Dušan morao da bude izuzet iz prava da nasledi srpski presto. Prvi korak u ostvarenju te namere trebao je da bude njegov odlazak u Zetu, koja će mu biti data na upravu. Siniši, koji bi ostao da živi u kraljevom dvoru, to bi omogućilo da stekne naklonost plemićkih kuća koje su sada tu naklonost bezrezervno ispoljavale ka Dušanu.

* Naziv preuzet iz povelje kralja Dušana, napisane u Pologu, 22. januara, 1333. godine.

Ipak, iako njegov stariji sin neće biti naslednik krune, kralj nije nameravao da se odrekne koristi koju bi Dušan mogao da doneše, jer bi njegov brak sa nekom bugarskom ili romejskom princezom ili sa nekom visokorodnom plemkinjom iz latinskih, prekomorskih zemalja doneo novi savez Kraljevstvu srpskom. Iz tog razloga je Stefan Dečanski nameravao da žrtvuje devojku u koju se njegov stariji sin zaljubio. Tako je moralo da bude jer on nije sumnjao da će Dušan, čim obznani svoju vlast u Zeti, tu devojku dovesti kod sebe u dvor na Drimcu. U tom slučaju bi Dušanov brak, koji bi zemlji trebao da doneše novo svezništvo, ostao samo pusti san.

Trgnuvši se iz razmišljanja, Stefan Uroš Treći je ponovo osmotrio svoju vojsku. Levo i desno od teških oklopnika ugledao je redove lake konjice. Ona je bila šarolika, jer su nju opremali gospodari manjih oblasti u skladu sa svojim mogućnostima.

Pokraj lake konjice, na oba kraja bojnog poretka, na levom i desnom krilu nalazila se pešadija, naoružana budzovanima, sekiramama, lukovima i strelama, mačevima, kopljima i džilitima. Bila je to velika sila. Najveća koju je mogao da skupi kada se nad zemljom nadvila opasnost od udruženog napada Bugara i Romeja. Današnji boj je trebalo da odluči kakva će biti sudbina tog napada i kakva će biti sudbina Kraljevstva srpskog.

Zastavši ispred vojske, kralj je isukao mač i podigao ga iznad glave. Balčak mu je čvrsto ležao u ruci i on oseti nalet snage. Učinilo mu se da ima svega dvadeset leta a ne pedeset i četiri, koliko je imao Na. trenutak je pomislio da sam povede vojsku u juriš. Toliko je snage u njemu bilo. Pa ipak, znao je da se to neće desiti. Ako u njemu prepoznaju kralja, svi Bugari na bojnom polju nastojali bi da ga ubiju a u tom slučaju bi samo jedna smrt, i to njegova, dovela do poraza i propasti kraljevstva.

Ipak, taj iznenadni nalet snage u njegovom okopnelom telu podsetio ga je da kasnije nagradi tu neobičnu, čudotvornu ženu, koja se odnedavno našla u njegovoј službi i koja ga je svojim čudesnim napitkom svakog dana vraćala u mladost.

Ponovo se trgnuvši iz misli... da, primetio je da su one poslednjih dana često znale da odlutaju... on usmeri vrh mača ka bugarskoj vojsci, koja je na suprotnoj strani bojnog polja još uvek zauzimala bojni poredk, iznenađena drskim pokretima malobrojnijeg neprijatelja.

Na kraljev znak mačem prva se pokrenula teška srpska konjica. Tlo pod njima strahovito se zatreslo kada su pojurili ka udaljenim linijama

Bugara. Sa obe strane blještavog zida, stvorenog od teških oklopnika, pokrenula se i laka konjica, a za njom se u juriš upustila i pešadija uz gromoglasni ratni poklič.

Pribac je tokom juriša namerno zaostao. Dok je jahao, tražio je priliku da se odvoji od jurišnog talasa i da ne primećeno nestane sa bojnog polja. U tom nastojanju je primetio da ga pešadija, koja se nalazila iza njega, ubrzano sustiže. Istovremeno je osmotrio šumu koja se pružala sa leve strane ravnice. Do te šume će morati da dođe pre nego što srpska vojska uleti u prve neprijateljske redove.

Dok je odmeravao mogućnost da utekne iz bitke, na trenutak mu se učinilo da je među stablima ugledao bugarske vojнике. Zaustavio je konja i pažljivije osmotrio.

Sada ih više nije bilo.

Želeći da utvrdi da li su ga oči prevarile, poterao je konja ka gustom čestaru. Ujedno je želeo da iskoristi priliku da pobegne sa bojnog polja. Međutim, nije prešao ni tridesetak koraka kada je ponovo video vojниke koji su oprezno provirivali iz rastinja. Sada je mogao da razazna i njihova koplja podignuta u vis. Ipak se nije prevario. U šumi, sa leve strane srpskih linija, nalazili su se skriveni Bugari, koji su čekali da srpska pešadija dođe do njih da bi je napali sa boka... baš kao što su na suprotnoj strani bojišta teški oklopnici, predvođeni Dušanom, nameravali da sa boka udare bugarsku vojsku.

Ne gubeći vreme, Pribac podiže mač i vrhom sečiva pokaza ka drveću.

– Neprijatelj na boku! Bugari su u šumi! – uzviknuo je pešadiji koja se valjala iza njega. – Za mnom!

Ne zaustavljujući se u jurišu, jedan deo srpske pešadije se odvojio od glavnog talasa i potračao za njim. Pazeći da ne isprednjači mnogo, da ne bi sam uleteo u bugarske redove skrivene među drvećem, Hrebeljanović je usporio kas konja kojeg je jahao.

Kada se prvim stablima primakao na daljinu od jednog strelometa, iz čestara je doletelo nekoliko strela. Jedna se zarila u zemlju desetak koraka ispred njega, dok su ostale završile let iza Pribčevih leđa.

– Juriišš! – začuo se poklič srpske pešadije, kao odgovor na bugarske strele.

Ubrzavši trk, oni stigoše do Hrebeljanovića, koji ih je propustio ispred sebe, a onda je zastao kada je stigao do prvih krošnji i još jednom je

pogledao glavno bojište. Na desnom krilu je mogao da vidi kako njegov prijatelj i gospodar, Dušan Nemanjić, na čelu teško oklopljene konjice sa boka razlama redove bugarske vojske. Prizor u kojem su bugarski ratnici sa vriskom na usnama padali pod kopitama konja i sečivima teških oklopnika bio je vredan divljenja i Pribac se široko osmehnuo.

Umirene savesti jer se bitka povoljno razvijala u korist Srba, Pribac se i sam uključio u boj. Uleteo je u šumu u kojoj su se srpski i bugarski vojnici nemilosrdno klali. Projahavši između stabala, poprištem okršaja je prošao poput demonske furije. Neprestano je zamahivao mačem, a svaki od tih zamaha završavao se udarcem od kog je krv nemilice prskala. Osakaćeni i umirući neprijatelji ostajali su da iza njega leže na zemlji, dok su im se bolni krici otkidali sa usana.

Dok je gvozdeni zveket mačeva odjekivao ispod stoletnih krošnji, Pribac je ponovo zastao i još jednom je pogledao iza sebe. Sa zadovoljstvom je primetio da su se Bugari u šumi upustili u bežaniju.

Srbi krenuše za njima a Pribac ostade sam. I taj trenutak je odmah iskoristio. Mamuznuo je konja na kojem je jahao i ovaj nestade u čestaru.

Neko vreme je namerno jahao kroz gusto rastinje, sve dok zvuke bitke nije ostavio daleko iza sebe. Kada se obreo na omanjem proplanku, prema Suncu je odredio strane sveta. Pojahao je ka zapadu, što dalje od mesta na kome se odigravao boj, a sve bliže Novom Brdu, gradu u kome je živela Ana.

Ljubavna priča između te devojke i mladog kraljevića Pribcu je bila dobro poznata, kao što su mu bile poznate i sve druge mladalačke tajne koje je Dušan imao.

Pribac i Dušan su upoznali Anu nekoliko dana nakon okršaja sa medvedom. Ne shvatajući da su u tom sukobu sačuvali žive glave jer ih je poslužila velika sreća, dva dečaka su u sopstvenim očima porasli do neslućenih visina. Sve vojvode i svi čelnici Dušanovog oca nisu mogli da se mere sa njima. Niko im nije bio ravan po junaštvu. Pa čak ni čuveni Ahil, veliki helenski junak o kome je Dušan čitao u jednoj knjizi. Ni on ne bi mogao, da je kojim slučajem bio živ, da im izade na crt, samo kad bi njih dvojica u rukama imali prave mačeve umesto štapova i grana. A šta bi tek napravili onom medvedu, samo da ovaj nije onako kukavički pobegao.

Naravno, svoje herojstvo nisu mogli da sačuvaju samo za sebe. Od sve dece u Novom Brdu sa kojom su drugovali, u narednim danima više

nije bilo ni jednog deteta kome nisu ispričali priču o junačkoj pobedi koju su izvojevali. Tu priču su često ponavljali, a medved bi u svakom novom pripovedanju bio krvoločniji.

I svi su im verovali.

A onda se jednog letnjeg dana na trgu ispred kraljevog dvora, gde su se deca okupljala i drugovala, zatekla devojčica koja im, o greha velikoga, nije poverovala. Devojčica se zvala Ana. Dok su oni po ko zna koji put pripovedali o svom junaštvu; dok su se trudili da što vernije predstave kako je medved pobegao, ona ih je strpljivo slušala. A onda im je, na opšte zaprepaštenje ostale dece, ravnodušnim glasom rekla da im ništa ne veruje.

Dušan i Pribac su isprva zanemeli pred tom neočekivanom, drskom pobunom. Ipak, zbumjeno čutanje nije trajalo dugo. Između Ane i njih se za tren oka razvila žustra rasprava, koja se ubrzo pretvorila u dečije nadglasavanje.

– Lažete, lažete, lažete. – ponavljala je devojčica.

– Ne lažemo, ne lažemo, ne lažemo, ne lažemo – Dušan i Pribac su odgovarali u glas.

– Onda dokažite – reče Ana, spremna da odmah nastavi sa nadvikivanjem.

Na kraju sve troje doneše odluku da odu u šumu, da bi se Ana na licu mesta uverila u postojanje tragova medveđih šapa, koje je zver ostavila na kori drveta.

Naravno, Dušan i Prtibac su u priči uvek izostavljali da je mladi kralj na tom stablu pronašao spas od medveda, jer im se taj detalj nikako nije uklapao u sliku junaštva koju su oni tako predano gradili pred drugom decom.

Kako su se dogovorili, tako su učinili. Sve troje su otisli u šumu i Ana se uverila u postojanje životinjskih tragova na gruboj kori drveta. Devojčica je neko vreme sumnjičavo gledala u taj dokaz, a onda je polako klimnula glavom

– Da... vidim tragove, ali mi je još uvek teško da vam poverujem – rekla je neodlučnim glasom. – I pitam se, otkud ovde tragovi šapa? Jer ako ste se borili sa medvedom, zašto je on napadao drvo a ne vas?

Dva dečaka su se zbumjeno pogledala.

A onda se prvi oglasio Pribac

– Zato što je bio ljut – rekao je sa ozbiljnim izrazom na licu. – Nama

nikako nije mogao da naudi pa je iskalio bes na bespomoćnom drvetu pre nego što je pobegao.

Na trenutak su sve troje začutali, a onda su istovremeno prasnuli u smeh.

Od tog dana je počelo njihovo druženje, koje se tek povremeno prekidalo u onim tužnim godinama Dušanovog boravka u Konstantinopolju. Uz igru, uz bezbroj pustolovina i bezbroj međusobnih svađa i mirenja, sve troje su zajedno rasli. Zajedno su odlazili na reku da se kupaju i zajedno su lutali ulicama Novog Brda i istraživali njegova čudesna i mnoge su nestašluge zajedno počinili.

Jednom prilikom su iz oružarnice ukrali mač od drveta. Takve mačeve su vojnici koristili da vežbaju. Skrivajući ga kao da je najveće blago, otišli su kod Ane u dvorište da se tamo igraju. U toj igri Ana je trebala da bude zatočena princeza. Međutim, Dušan i Pribac nisu mogli da se dogovore ko će da bude princ a ko čudovište koje je zarobilo princezu. U nadgovaranju su postali previše glasni te je iz kuće izašao Anin otac. Uzeo im je mač i svakome dao po dve po turu.

Kasnije, kada je doznao da je od njegove ruke stradao tur kraljevog sina, Anin otac je došao pred dvor. Duboko se izvinjavao, klanjao se do zemlje i, ono što je za Dušana bilo najgore, doneo je drveni mač. Tako je Dušan ponovo izvukao deblji kraj kada se otkrilo šta je izneo iz oružarnice.

Kada je nastupilo mладалаčko doba, između Ane i Dušana otpočele su prve simpatije, isprva tajne a onda sve očiglednije. Vremenom su se te simpatije pretvorile u prvu dečiju ljubav koja je, sa godinama koje su prolazile, postajala sve ozbiljnija.

Naposletku su tu ljubav zapazile i njihove porodice i tada su počele nevolje. Ani su otac i majka zabranili da druguje sa Dušanom, jer kći jednog seoskog užara nije mogla da se nuda braku sa mladim kraljevićem.

Sa druge strane, kralj Stefan u početku nije poklanjao veliku pažnju ljubavi svog sina. Međutim, kako je vreme prolazilo, on je polako uviđao da ovaj ima ozbiljne namere prema devojci koja je poticala iz nižeg staleža i to je počelo da mu smeta. Jer oduvek, od kada je sveta i veka, plemstvo se venčavalo sa sebi ravnima, a brakovi gospode nisu se sklapali iz ljubavi, već iz računa i koristi koju supružnici mogu da donesu svojim porodicama i zemljama. Tako je oduvek bilo. Jer tako su činili svi vladari pod kapom nebeskom. Tako su i Nemanjići radili. Pa

i on se iz računa venčao sa kraljicom Marijom dok je ova još bila dete. Takav brak, brak zbog koristi, čekao je i Dušana. I tu nije bilo mesta za ljubav prema nekakvoj devojci iz naroda. Sve je to kralj Stefan Uroš Treći govorio svom sinu, ali ovaj nije htio da ga sluša.

Na kraju, kada je video da sva njegova priča odlazi u vetar, stari Nemanjić je zabranio Dušanu da se viđa sa Anom. Međutim, uprkos zabranama, dvoje mladih su nastavili da druguju u tajnosti.

Pribac je bio upoznat sa njihovom tajnom, jer mu se mladi Nemanjić poveravao kao što bi se poveravao starijem bratu.

Ponekada, dok je slušao mladog kraljevića kako priča o Ani, i Pribac bi poželeo da sretne neku devojku sa kojom bi mogao da bude u dugoj ljubavi. Međutim, njemu to nije išlo od ruke. Njegove momačke veze brzo su se završavale, mahom zbog toga jer je on tako želeo. Stare ljubavi je brzo zaboravljaо i, onako zgodan i naočit, brzo bi pro-nalazio novu družbenicu mada mu ni ta nova ne bi dugo trajala. Zbog toga je, na kraju, kod svih devojaka koje su ga poznavale izbio na rđav glas, jer su one u njemu videle momka nestalnog u ljubavi. Doduše, i Pribac je, nekako istovremeno, digao ruke od njih. Shvativši da nije zaljubljive prirode, počeo je da provodi noći po krčmama, u društvu žena sumnjivog poštenja koje se nisu zavaravale kada su u pitanju bile njegove namere.

Zato bi samo ponekada, dok bi vodio poverljive razgovore sa Dušanom, Pribac iskazao želju da doživi pravu ljubav. Međutim, želja za pravom ljubavlju držala bi ga do prvog mraka, dok ne dođe vreme za odlazak u krčmu, jer je sa ženama u krčmi uvek znao na čemu je, a i one su znale na čemu su sa njim: čist račun, duga ljubav, kazivala je stara mudrost. Mada... Pribac je dobro znao da tu nije bilo nikakve ljubavi.

Pa ipak, tako je bilo bolje. A ne kao Dušan: Ana je divna, Ana je najbolja, život sa njom će biti pravi raj, a na kraju ipak ispadne nevolja.

Sa takvima mislima u glavi Hrebeljanović je izjahao iz šume na čijem su drugom kraju, nadomak Velbužda, Srbi i Bugari vodili boj koji je trebao da odluci o opstanku Kraljevstva srpskog.

Pred njim se sada prostirala zemlja ravna kao dlan, dok se u daljinu poput zida uzdizao plavi planinski masiv Osogova. Daleko iza tih planina živila je devojka koju je morao da zaštitи.

Ukoliko požuri, Pribac je znao da bi do Novog Brda mogao da stigne pre nego što padne noć.